

Dosarul nr.3r-34/23
2-17100679-01-3r-07022023

Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni(jud. D.Corlăteanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: Gh. Mîra, A.Bostan, G.Dașchevici)

DECIZIE

14 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Aliona Miron

examinând recursul depus de Boris Goreacioc, reprezentat de avocatul Mihai Rudenco,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Boris Goreacioc împotriva Primăriei și Consiliului comunei Mileștii Mici, raionul Ialoveni cu privire la obligarea eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren,

împotriva încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Boris Goreacioc din motiv că apelantul nu a prezentat traducerea apelului în limba de stat în termenul acordat de instanță,

c o n s t a t ă:

La 4 septembrie 2017 Boris Goreacioc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei com. Mileștii Mici, r-nul Ialoveni privind obligarea eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX, atribuit pentru construirea casei de locuit individuale în anul 1983, în baza deciziilor organelor locale Mileștii Mici din 4 ianuarie 1983 și din 10 februarie 1992, precum și a titlului provizoriu.

Prin cererea de chemare în judecată suplimentară din 30 octombrie 2019, Goreacioc Boris a indicat ca copârât Consiliul com. Mileștii Mici, r-nul Ialoveni, deoarece această autoritate publică locală a atribuit la 4 ianuarie 1983 terenul pentru construcția casei de locuit individuale, solicitând obligarea Primăriei și Consiliului com. Mileștii Mici, r-nul Ialoveni să-i elibereze titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, pentru construcția casei de locuit individuale în XXXXX, având în vedere că stingerea dreptului de proprietate a terenului, a fost ilegală. (f.d. 121, vol.I)

Ulterior, la 30 iunie 2021 Goreacioc Boris a depus cerere de chemare în judecată suplimentară, prin care a solicitat repararea prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei. (f.d. 133-134, vol. I)

La 18 mai 2022 reclamantul Goreacioc Boris a depus cerere de completare și majorare a pretențiilor, prin care a solicitat repararea prejudiciului material în sumă de 495 307 lei, în schimbul terenului atribuit, compensarea cheltuielilor de transport în mărime de 320 000 lei începând cu luna noiembrie 2008 și până la pronunțarea hotărârii, precum și a cheltuielilor pentru efectuarea Raportului de evaluare nr. 062/12-15 din 28 decembrie 2015 în sumă de 20 000 lei. (f.d. 212, vol. I)

Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iulie 2022, a fost respinsă acțiunea.

S-au declarat inadmisibile pretențiile lui Goreacioc Boris, în partea reparării prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei și a prejudiciului material în mărime de 495 307 lei, în schimbul terenului atribuit, din motiv că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 208 Cod administrativ (f.d. 34- 35, vol. II).

La data de 27 iulie 2022 Goreacioc Boris, prin intermediul poștei electronice, a depus apel nemotivat, prin care a solicitat casarea hotărârii.

La data de 17 august 2022 avocatul Rudenco Mihai, în interesele apelantului Goreacioc Boris, a depus cerere de apel motivată prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii prin care acțiunea lui Goreacioc Boris să fie admisă. La fel, s-a solicitat repunerea în termen a apelului, din motiv că în perioada 25.07.2022-10.08.2022 avocatul s-a aflat în concediu medical (f.d. 86-88, vol. II).

La data de 30 august 2022 Goreacioc Boris a depus prin intermediul poștei electronice motivarea apelului, înregistrată cu nr. de intrare „17426e”, aceasta fiind depusă în limba rusă.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2022, s-a stabilit apelantului Goreacioc Boris și reprezentantului acestuia avocatul Rudenco Mihai un termen de 30 (treizeci) zile calendaristice de la data recepționării prezentei încheieri, pentru înlăturarea neajunsurilor stabilite și anume: pentru prezentarea traducerii în limba de stat a apelului depus la 01 septembrie 2022. S-a explicat apelantului că, în cazul neprezentării în termenul indicat, a apelului tradus în limba de stat, instanța va soluționa chestiunea admisibilității apelului fără participarea părților.

Prin încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Boris Goreacioc, înregistrat cu nr. de intrare „17426e”, împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iulie 2022, din motiv că apelantul nu a prezentat traducerea apelului în limba de stat în termenul acordat de instanță.

La 26 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Boris Goreacioc, reprezentat de avocatul Mihai Rudenco a depus recurs împotriva încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, repunerea cererii de recurs în termen, anularea încheierii instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

În susținerea recursului Boris Goreacioc, reprezentat de avocatul Mihai Rudenco a invocat că, este greșită soluția instanței de apel de a declara ca inadmisibil apelul depus de Boris Goreacioc din motiv că nu a prezentat traducerea apelului în limba de stat în termenul acordat de instanță, întrucât Boris Goreacioc, se află în Ucraina și nu a avut suficient timp pentru a traduce apelul motivat.

Consideră avocatul Mihai Rudenco în interesele lui Boris Goreacioc că, prin declararea apelului depus de Boris Goreacioc ca fiind inadmisibil i-a fost îngrădit accesul liber la justiție, drept garantat de art.6 CEDO.

Conform art.241 alin.(1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale

instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Potrivit art.242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 27 decembrie 2022.

Din materialele cauzei rezultă că, la 23 ianuarie 2023, la adresa electronică a reprezentantului recurentului Boris Goreacioc avocatul Mihai Rudenco, a fost notificată copia încheierii Curții de Apel Chișinău din 27 decembrie 2022, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la actele cauzei (f.d. 119). Totodată, conform avizului de recepție, la data de 27 ianuarie 2023, avocatul Mihai Rudenco, reprezentantului recurentului Boris Goreacioc a recepționat contra semnătură încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 decembrie 2022 (f.d.120).

Astfel, recursul lui Boris Goreacioc, reprezentat de avocatul Mihai Rudenco din 26 ianuarie 2023 a fost depus în termenul prevăzut la art.242 din Codul administrativ (f.d. 121-129).

La 08 aprilie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Primăriei și Consiliului comunei Mileștii Mici, raionul Ialoveni copia recursului depus de Boris Goreacioc, reprezentat de avocatul Mihai Rudenco, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referințelor, însă intimații nu și-au valorificat acest drept procedural și nu au depus referințe.

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată.

În speță, completul de judecată a decis examinarea cererii de recurs în lipsa participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Examinând recursul, Completul Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Completul Curții Supreme de Justiție menționează că, în speță, obiectul recursului vizează legalitatea încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Boris Goreacioc, înregistrat cu nr. de intrare „17426e”, împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iulie 2022, din motiv că apelantul nu a prezentat traducerea apelului în limba de stat în termenul acordat de instanță.

În conformitate cu art.236 alin.(2) lit. f) din Codul administrativ, apelul se declara inadmisibil în special când cererea de apel nu corespunde cerințelor stabilite la art.233 alin.(1) și (2) și art.234 alin.(1) și apelantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că legiuitorul prin expresia „în special” din conținutul normei art.236 alin.(2) Cod administrativ a indicat

că temeiurile de inadmisibilitate stipulate nu poartă un caracter exhaustiv, respectiv prin lege, pot fi reglementate și alte temeiuri care necesită a fi verificate la etapa examinării cererii de apel.

Din actele cauzei se atestă că la 18 iulie 2022, Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni a emis hotărârea, prin care a respins acțiunea depusă de Boris Goreacioc (f.d.34-35).

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 27 iulie 2022 Goreacioc Boris, prin intermediul poștei electronice, a depus apel nemotivat, prin care a solicitat casarea hotărârii (f.d.38-39)

Ulterior, la data de 17 august 2022 avocatul Rudenco Mihai, în interesele apelantului Goreacioc Boris, a depus cerere de apel motivată prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii prin care acțiunea reclamantului Goreacioc Boris să fie admisă. La fel, s-a solicitat repunerea în termen a apelului, din motiv că în perioada 25.07.2022-10.08.2022 avocatul s-a aflat în concediu medical (f.d. 86-88, vol. II).

La data de 30 august 2022 Goreacioc Boris a depus prin intermediul poștei electronice motivarea apelului, care a fost înregistrată de instanța de apel la 01 septembrie 2022 cu nr. de intrare „17426e”, aceasta fiind depusă în limba rusă.(f.d.97-101).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2022, s-a stabilit apelantului Goreacioc Boris și reprezentantului acestuia avocatul Rudenco Mihai un termen de 30 (treizeci) zile calendaristice de la data recepționării prezentei încheieri, pentru înlăturarea neajunsurilor stabilite și anume: pentru prezentarea traducerii în limba de stat a apelului depus la 01 septembrie 2022. S-a explicat apelantului că, în cazul neprezentării în termenul indicat, a apelului tradus în limba de stat, instanța va soluționa chestiunea admisibilității apelului fără participarea părților.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 27 decembrie 2022, în temeiul art.236 alin.(2) din Codul administrativ, a declarat inadmisibil apelul depus de Boris Goreacioc, înregistrat cu nr. de intrare „17426e”, împotriva hotărârii Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni din 18 iulie 2022, din motiv că apelantul nu a prezentat traducerea apelului în limba de stat în termenul acordat de instanță.

În conjunctura celor enunțate se atestă că, apelantului Goreacioc Boris i-a fost acordat termen de 30 zile calendaristice de la data recepționării încheierii, pentru prezentarea apelului tradus în limba de stat. Încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2022, fiind notificată apelantului la data de 02 noiembrie 2022, la adresa electronică lik1985@ukr.net (f.d. 195). Respectiv, termenul de prezentare a apelului în limba de stat a expirat la data 02 decembrie 2022

În această ordine de idei, art.26 din Codul administrativ, stipulează că limba de procedură în fața autorităților publice și a instanțelor de judecată competente este cea prevăzută de legislație.

Prin Hotărârea nr.17 din 04 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova, a fost constatată desuetudinea Legii nr.3465-XI din 01 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești. Curtea a notat că potrivit art.74 alin. (1) din Legea nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

În lumina celor indicate, completul Curții Supreme de Justiție reiterează că unul din principiile fundamentale ale procesului civil și penal este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art.118 din Constituție, art.24 din Codul de

procedură civilă, art. 16 din Codul de procedură penală și art.9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Prevederile conținute în art. 118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține în speță și prevederile art. 1 alin.(2) Cod administrativ, conform cărora legislația administrativă se întemeiază pe normele constituționale dezvoltate în prezentul cod, în alte legi și în alte acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile administrative și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 13 din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în lumina Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.36 din 05 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă ca limba română. Caracterul oficial al limbii instituie, obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului.

Principiul utilizării limbii oficiale impune obligația participanților la proces de a se conforma condițiilor de admisibilitate a cererii de chemare în judecată, cererii de apel și cererii de recurs, inter alia de a fi redactate în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat - limba română.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că dreptul de acces la instanță nu este unul absolut și se pot impune anume limitări; acestea sunt implicit admise, deoarece dreptul de acces „prin natura sa, presupune reglementarea sa de către stat, reglementare care poate varia în timp și spațiu, în concordanță cu nevoile și resursele comunității și ale indivizilor” (a se vedea *Stanev vs Bulgaria* [Marea Cameră], 17 ianuarie 2012, §230; *Pasquini vs San Marino*, 2 mai 2019, §156).

Condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, §24; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, §23-24).

Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, §64; *Samardzic vs Croația*, 20 iulie 2017, §28; *Zubac vs Croația* [Marea Cameră], 5 aprilie 2018, §82).

În aceste condiții, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, în cazul când cererea de apel este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, justițiabilului i se va indica acest neajuns și i se va acorda un termen pentru înlăturarea acestuia. Dacă cererea de apel se va perfecta în limba de stat sau va fi însoțită de o traducere oficială a textului acesteia, atunci se va considera depusă la data inițială.

Totodată, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul

împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanților la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

În aceste condiții, Curtea Supremă de Justiție constată că Goreacioc Boris contrar prevederilor art.26 Cod administrativ, a depus cererea de apel într-o altă limbă decât cea prevăzută de legislație, fără a anexa traducerea cererii de apel și nu a lichidat neajunsul în termen.

Mai mult ca atât, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2022, s-a stabilit apelantului Goreacioc Boris și reprezentantului acestuia avocatul Rudenco Mihai un termen de 30 (treizeci) zile calendaristice de la data recepționării prezentei încheieri, pentru înlăturarea neajunsurilor stabilite și anume pentru prezentarea traducerii în limba de stat a apelului depus la 30 august 2022, înregistrat la 01 septembrie 2022.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că Goreacioc Boris cât și avocatul acestuia Rudenco Mihai, fiind interesați de soluționarea prezentului litigiu, urmau să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul de acces la instanță, prin depunerea unei cereri de apel care să corespundă exigențelor impuse de legiuitor și să înlătore neajunsurile în termenul stabilit de Curtea de Apel Chișinău.

În cazul în care instanța de judecată a stabilit un termen în care trebuie efectuate anumite acțiuni procesuale, partea care trebuie să le execute are obligația de a îndeplini aceste acțiuni în termenul indicat în actul de dispoziție judecătorească, iar la utilizarea mijloacelor de comunicare (poșta electronică, oficiul poștal), să se asigure că ele vor ajunge la destinatar cel târziu la momentul stabilit în prealabil de către instanță. O altă abordare va echivala cu o încălcare a termenului de procedură, fixat de instanță.

La acest aspect, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că soluția dată este compatibilă cu standardele înserate în textul art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, or, în jurisprudența sa Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că în situația în care legislația procesuală permite declararea apelului împotriva hotărârii instanței de fond, instanța superioară poate restricționa dreptul la apel în cazurile prevăzute de lege (cauza Tudor-Comerț contra Moldovei, hotărârea din 04 noiembrie 2008, definitivă din 04 februarie 2009).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Boris Goreacioc, reprezentat de avocatul Mihai Rudenco.

Se menține încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Boris Goreacioc împotriva Primăriei și Consiliului comunei Mileștii Mici, raionul Ialoveni cu privire la obligarea eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Mariana Pitic

Aliona Miron